

MOTIONER & MOTIONSSVAR

TILL RFSU:S KONGRESS 2023

FIGHTING FOR BODY RIGHTS SINCE 1933

RFSU KONGRESS 2023
2-4 JUNI HALMSTAD

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Så här skrivs motionssvar	3	▶
1. Utvärdera möjligheten att utöka RFSU-klinikens verksamhet	4	▶
Motionssvar 1: Utvärdera möjligheten att utöka RFSU-klinikens verksamhet	8	
2. Granska videoklippen som ligger på RFSU:s Youtubekanal	10	▶
Motionssvar 2: Granska videoklippen som ligger på RFSU:s Youtubekanal	12	
3. Skydda aborträtten i grundlagen	13	▶
Motionssvar 3: Skydda aborträtten i grundlagen	15	
4. Ökad finansiering från RFSU förbundet till lokalföreningar	17	▶
Motionssvar 4: Ökad finansiering från RFSU förbundet till lokalföreningar	19	
5. RFSU ska verka för att grundläggande kunskap inom sexuell hälsa ingår i hälso- och sjukvårdsprofessionernas grundutbildningar	22	▶
Motionssvar 5: RFSU ska verka för att grundläggande kunskap inom sexuell hälsa ingår i hälso- och sjukvårdsprofessionernas grundutbildningar	24	
6. För en sexualupplysning – i tiden	26	▶
Motionssvar 6: För en sexualupplysning – i tiden	28	
7. Ta tillbaka Sverigebarometern!	31	▶
Motionssvar 7: Ta tillbaka Sverigebarometern!	33	
8. Motion angående ändring av §10 i stadgarna, gällande ordförandekonferensen	35	▶
Motionssvar 8: Motion angående ändring av §10 i stadgarna, gällande ordförandekonferensen	37	
9. Ett interkulturellt RFSU	39	▶
Motionssvar 9: Ett interkulturellt RFSU	41	
10. Genuin och formell frivillighet	43	▶
11. Social eller ekonomisk press	44	▶
12. Utveckla samtyckeskultur	45	▶
13. Arbetsmiljö	47	▶
Motionssvar 10, 11, 12 & 13: Motioner som handlar om Idéprogrammet	48	▶
Diskussion av motionerna	49	▶
10. Genuin och formell frivillighet	49	▶
11. Social eller ekonomisk press	49	▶
12. Utveckla samtyckeskultur	50	▶
13. Arbetsmiljö	51	▶

SÅ HÄR SKRIVS MOTIONSSVAR

En motion är ett förslag på någonting viktigt som RFSU ska göra, ändra eller på annat sätt ta ställning till. Alla medlemmar, lokalföreningar och organisationsmedlemmar får lämna in motioner till kongressen.

Efter tiden för motionsstoppet diskuterar förbundsstyrelsen de motioner som inkommit och hur förbundsstyrelsen ställer sig till dem. Därefter formuleras svar som syftar till att tydliggöra förbundsstyrelsens inställning till varje enskilt förslag. Motionssvaren ingår i kongresshandlingarna tillsammans med varje motion. De innehåller förbundsstyrelsens förslag om hur kongressen föreslås besluta i varje ärende, enligt följande alternativ:

Bifall = Ja, det är ett nytt förslag som förbundsstyrelsen anser ska genomföras inom organisationen.

Avslag = Nej, det anses vara en eller flera frågor som inte ska arbetas med eller som ska arbetas med på ett annat sätt än enligt motionens förslag.

Besvarad = Det pågår redan ett arbete eller så finns redan en plan för att utföra det som lyfts i motionen. Här finns möjlighet att i motionssvaret sprida kunskap om vad som pågår inom området.

Förslag till beslut kan variera. Till exempel kan vissa att-satser föreslås vara besvarade och andra att-satser bifallas eller avslås av kongressen. Allt beror på vilka förslag som förbundsstyrelsen håller med om och inte samt vad RFSU redan idag arbetar med.

1. UTVÄRDERA MÖJLIGHETEN ATT UTÖKA RFSU-KLINIKENS VERKSAMHET

Motionärens namn: Matilda Carlsson, RFSU Örebro

Vem/vilka står bakom motionen? RFSU Örebro står bakom Matilda Carlssons motion.

Sammanfattning

Denna motion resonerar för anledningar att utvärdera möjligheten att utöka RFSU-klinikens verksamhet. Motionen ger som förslag att RFSU ska genomföra analys, utredning och kartläggning för att undersöka möjligheterna att erbjuda människor utanför Stockholmsområdet tillgänglig och jämlik vård.

Förklarande text

I nuläget finns det en RFSU-klinik i Sverige och den ligger i Stockholm. På kliniken arbetar barnmorskor, sjuksköterskor, undersköterskor, läkare och psykoterapeuter. Kliniken hjälper patienter bland annat med test för sexuellt överförbara infektioner, preventivmedelsrådgivning, sexualrådgivning och samtal om sexuell hälsa. Kliniken har under de senaste åren haft cirka 18 000–20 000 vårdbesök per år. Under pandemitåret 2021 minskade antalet besök något på kliniken; 19 041 besökte kliniken (RFSU, 2021). Många besök genomfördes digitalt via RFSU:s app; hos klinikens barnmorskor och läkare genomfördes cirka 23 procent av besöken digitalt.

Folkhälsomyndigheten (2019) beskriver i en rapport resultat från befolkningsundersökningen SRHR2017. I undersökningen deltog 14 500 personer i åldern 16–84 år. Folkhälsomyndigheten konstaterar i sin rapport av undersökningen att 8 procent av deltagarna har haft hälsoproblem eller fysiska problem som påverkat det sexuella livet. 13 procent har sökt råd eller hjälp inom hälso- och sjukvården för problem i det sexuella livet.

År 2017 var befolkningmängden cirka 10,1 miljoner i Sverige (SCB, 2018). Med hjälp av SCB:s statistikdatabas har jag räknat ut att i Sverige år 2017 var 7 954 442 personer mellan 16–84 år. Om jag utgår ifrån rapportens konstaterande skulle det betyda att 636 355 (8 procent av 7 954 442) mellan 16–84 år upplevde problem som påverkat deras sexuella liv år 2017. Vidare skulle det hypotetiskt innebära att 1 034 077 (13 procent av 7 954 442) skulle sökt vård för sitt problem i det sexuella livet.

Det finns antaget alltså runt 500 000 människor, mellan 16–84 år, runt om i landet som har problem som påverkar det sexuella livet. Förmodat runt 1 000 000 som vill ha hjälp. Med denna information i bakhuvudet anser jag att det är berättigat att RFSU

som organisation bör utvärdera hur RFSU-kliniken ska utvidga sin verksamhet för att vara tillgängliga för fler och oberoende var människor bor i landet.

På RFSU.se hemsida informeras det om att kliniken har öppet för alla vuxna över 18 år. Jag hittar ingen information om att människor som bor utanför Stockholmsområdet inte kan komma till mottagningen. Jag ringer till kliniken telefonrådgivning för att ta reda på om en person kan boka tid, fast man bor på en annan ort i Sverige. Personen jag pratar med informerar att kliniken endast kan ta emot personer som bor i Stockholm. Personen berättar att det är på gång att kliniken ska kunna erbjuda videosamtal för att erbjuda vård för de som inte bor i Stockholm. Detta är något som inte påbörjats ännu. I RFSU:s idéprogram (2015) står det att: "Sexuell och reproduktiv hälsovård ska vara tillgänglig för alla och alltid gratis för unga människor. Det är viktigt att skapa särskilda insatser riktade till unga människor, såsom ungdomsmottagningar och mottagningar som riktar sig till unga vuxna [...] Sexologimottagningar ska vara tillgängliga för alla människor, oavsett var de bor eller varför de väljer att söka sig dit" (s. 11). I RFSU:s verksamhetsberättelse beskrivs att kliniken har som mål att vara en mottagning i framkant vad gäller tillgänglighet, kompetens och bemötande samt vara en modell för jämlik och individanpassad vård (RFSU, 2017). Som det ser ut nu är inte RFSU-kliniken tillgänglig och jämlik för alla människor på grund av begränsade resurser och avtal. Jag ser därför ett behov av att utvärdera hur RFSU-kliniken kan utökas för att erbjuda vård oavsett var människor bor i Sverige.

Kliniken finansieras till största delen genom avtalet "vårdval sexuell hälsa" med Region Stockholm, vilket ersätter RFSU per genomfört patientbesök och för kostnaden för medicinsk service (RFSU, 2021). RFSU-kliniken har ständigt samarbeten för att öka kunskapen hos vårdpersonal om sexuella och reproduktiv hälsa. Några exempel på samarbeten är barnmorskeutbildningen, handledning av olika yrkesgrupper, utbildning till PTP-psykologer och andrologiutbildning tillsammans med Malmö universitet (RFSU, 2019). Kliniken har även erfarenheter av att samarbeta med utbildningsaktörer för att utbilda andra kliniskt verksamma i frågor som rör sexualitet, sexuell hälsa/ohälsa samt sex och relationer (RFSU, 2021). Kliniken har stor potential att etablera samarbeten med övriga regioner i landet, liksom samarbete med RFSU-kliniken och Region Stockholm har.

I RFSU:s effekttrapport (2019) redogörs att kliniken startade en familjerådgivning 2019. 40 procent av patienterna som besökte familjerådgivningen detta år uppgav att de lever utanför normen: "Det ser vi som ett gott tecken på att vi når en målgrupp som inte alltid annars får sina behov uppfyllda av den övriga vården" (s.17). I RFSU:s effekttrapport (2021) beskrivs det att RFSU-kliniken är angelägna att tillgodose den patientgrupp som inte alltid får sina rättigheter och behandlingsbehov tillgodosedda eftersom kunskap och resurser inom sexuell hälsa ofta brister i den övriga vården. Eftersom kliniken endast tar emot patienter i Stockholmsområdet befärar jag, precis som RFSU, att många patienter i landet inte får sina rättigheter och behandlingsbehov tillgodosedda.

RFSU (2021) beskriver att kliniken idag verkar i ett samhälle där resurser påverkas av utveckling, vårdideologi, forskning, juridik, attityder, politik och ersättningsystem: "Vi ser en utveckling i vården mot att upphandlingsregler och juridik styr inriktningen alltmer och att professionens röst får mindre plats när vården utformas. Det innebär att gränsdragningar och strukturer kan hamna långt från verkligheten och ibland försvåra för patienter/grupper att få adekvat hjälp utifrån en helhetssyn" (s. 8). Jag ser därför ett behov av att RFSU gör en kartläggning över om patienter över hela landet erbjuds jämlik sexuell och reproduktiv vård.

Att arbeta för en mer tillgänglig och jämlik vård samt jobba för att utöka RFSU-kliniken verksamhet, går helt i linje med mål som nns formulerade i styrdokumentet Sextanten, bland annat:

Effektmål 1: att politiska, juridiska och finansiella beslut i Sverige och globalt främjar SRHR och hållbar utveckling för alla människor oavsett makt och resurser.

- Genom att RFSU-kliniken exempelvis etablerar samarbeten med andra regioner i Sverige (likt det samarbete RFSU-kliniken och Region Stockholm har) tar RFSU som organisation ansvar för att människors sexuella och reproduktiva rättigheter och hälsa skyddas, respekteras och tillgodoses.

Effektmål 3: att människor i Sverige och globalt har, oavsett makt och resurser, förbättrad tillgång till kvalitativ och jämlik sexuell och reproduktiv vård.

- Genom att exempelvis startar upp fler RFSU-kliniker på andra orter än Stockholm, som även erbjuder videosamtal till alla i Sverige, tillgodoser RFSU som organisation WHO:s standard: att det ska nnas tillgång till vård geografiskt.

Om RFSU utökar RFSU-klinikens verksamhet skulle fler personer få chansen att få en jämlik, tillgänglig och individanpassad vård. Det leder i sin tur att fler personer har samma möjligheter och förutsättningar till att kunna vara, välja och njuta.

Referenser

Folkhälsomyndigheten. (2019). Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) i Sverige 2017 – Resultat från befolkningsundersökningen SRHR2017.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/s/sexuell-och-reproduktiv-halsa-och-rattigheter-i-sverige-2017/?pub=60999#61003>

Riksförbundet för sexuell upplysning. (2015). Idéprogram 2015.

<https://www.rfsu.se/globalassets/pdf/ideprogram2015web.pdf>

Riksförbundet för sexuell upplysning. (2017). Verksamhetsberättelse 2017.

<http://rfsu.ineko.se/Files/sv-SE/48447/Ineko.Product.RelatedFiles/vb2017.pdf>

Riksförbundet för sexuell upplysning. (2019). Effe trappport 2019 RFSU.
<https://www.rfsu.se/contentassets/5279e41f5f874b0ea6952f5656962b15/effe-trappport2019-200708.pdf>

Riksförbundet för sexuell upplysning. (2021). Effe trappport 2021 RFSU.
<https://www.rfsu.se/globalassets/pdf/effe-trappport2021-nal.pdf>

Statistikmyndigheten. (2018). Flera miljongränser passerades under 2017.
<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/pong/statistiknyhet/folkmangd-och-befolkningsforandringar-2017>

Förslag till beslut

att RFSU genomför en nulägesanalys över RFSU-kliniken för att identifiera brister och kommer med åtgärder för att kunna säkerställa möjligheten att människor utanför Stockholmsområdet får jämlik, tillgänglig och individanpassad vård.

att RFSU genomför en kartläggning att samtliga regioner i Sverige erbjuder motsvarande rådgivning och behandling som RFSU-kliniken gör.

att RFSU genomför en utredning för att kartlägga med vilka regioner det är möjligt att skapa samarbeten likt det samarbete RFSU-kliniken och Region Stockholm har.

att RFSU genomför en kartläggning över möjligheten att utöka RFSU-klinikens verksamhet, exempelvis starta upp fler RFSU-kliniker.

att RFSU granskar möjligheten för RFSU-kliniken att erbjuda digitala vårdbesök till personer utanför Stockholmsområdet.

att RFSU gör en riskanalys över vad som skulle hända om RFSU-kliniken börjar erbjuda digitala vårdbesök oavsett var patienten bor i landet.

MOTIONSSVAR 1: UTVÄRDERA MÖJLIGHETEN ATT UTÖKA RFSU-KLINIKENS VERKSAMHET

Inledning

Förbundsstyrelsen tackar motionären för en motion med viktiga perspektiv. Motionen önskar en utredning som inkluderar bland annat kartläggning och analys för att undersöka möjligheterna att erbjuda människor utanför Stockholmsområdet tillgänglig, jämlik och individanpassad vård från RFSU. Detta är ett arbete som länge har pågått inom RFSU och som har sett olika ut genom historien.

Historisk tillbakablick

RFSU grundades 1933 med en klinisk verksamhet för att hjälpa socioekonomiskt utsatta kvinnor. Detta var i en tid då preventivmedelsrådgivning var förbjudet enligt lag. Elise Ottesen Jensen (Ottar) var en pionjär som såg att kunskapshöjning och tillgängliga preventivmedel kunde minska antalet oönskade graviditeter. Utifrån Ottars tankar skapades RFSU som en medlemsrörelse och växte så småningom med fler kliniker på olika platser i landet där behov fanns. Under 1970-talet då antalet ofrivilliga graviditeter hos tonåringar var många öppnade RFSU-kliniken i Stockholm upp för att möta unga. RFSU-klinikens modell fick fler kommuner och regioner att starta ungdomsmottagningar. Resultatet blev ett förenat arbetssätt med ungdomsmottagningar över hela landet med ett helhetsperspektiv på sexuell hälsa och ett hälsofrämjande lustperspektiv.

Nutid

I dagens samhälle ser förutsättningarna annorlunda ut. Stora delar av den verksamhet som RFSU skapade under 1930- och 1940-talet ingår numera i den ordinarie hälso- och sjukvården. Det finns dock många brister i den nuvarande hälso- och sjukvården. Ungdomsmottagningarnas unika roll att tillgodose behov inom sexuell hälsa och reproduktiva rättigheter avspeglas inte i den allmänna hälso- och sjukvården för vuxna.

RFSU-kliniken och dess unika arbetssätt och expertis täcker idag upp kunskapsluckor och brister inom den ordinarie hälso- och sjukvården. RFSU-kliniken i Stockholm fungerar som en slags "modellklinik" med ett helhetsperspektiv (som inkluderar både medicinsk och psykosocial kompetens) på individens sexuella hälsa och reproduktiva rättigheter. Under pandemin 2020-2022 utvecklades RFSU:s digitala rådgivning som idag erbjuds som ett komplement till besök på kliniken. Enligt hälso- och sjukvårdslagen har alla rätt att söka vård nationellt och kliniken når idag cirka 20 000 patienter från över 141 kommuner. RFSU-klinikens digitala rådgivning kommer fortsatt

att utvecklas för att nå fler och vara tillgänglig för hela landet. RFSU-kliniken sprider kunskap i kliniska frågor till aktörer inom hälso- och sjukvård samt universitet och högskolor. RFSU-kliniken har en unik kompetens inom sexologi som ligger till grund för att utveckla nya behandlingsformer och fördjupningar inom sexuell hälsa och reproduktiva rättigheter.

Den kunskap som kliniken inhämtar ligger till grund för det politiska påverkansarbete som RFSU bedriver både lokalt, nationellt och internationellt. I RFSU:s centrala styrdokument, Sextanten, ingår ett inriktningsmål som också hör samman med denna motion, som lyder: "Stärkt tillgång till kvalitativ och jämlik sexuell och reproduktiv hälso- och sjukvård för alla människor oavsett makt och resurser med särskilt fokus på människor som utsätts för rasism.". Dessa inriktningsmål är viktigt för RFSU att fokusera på och sträva efter och denna aktuella motion är i samspel med att nå detta mål.

Slutsats och väg framåt

Förbundsstyrelsen delar motionärernas intentioner om att en utredning behöver tillsättas för att säkerställa jämlik, tillgänglig och individanpassad vård över hela landet. Vi ser dock att en sådan utredning är komplex och behöver omfatta fler områden än de som nämns i motionen. En utredning behöver bland annat ta ställning till på vilket sätt RFSU kan bedriva klinisk verksamhet i relation till det statliga ansvar som välfärden vilar på. I grunden handlar det om att ta ställning till hur RFSU ser på vår roll i välfärden och ett vägval om RFSU-kliniken ska fokusera på att vara en modellklinik eller om RFSU-kliniken ska ta ett bredare ansvar för SRHR-vården i Sverige. Idag har RFSU-kliniken ett avtal med Region Stockholm – vårdval sexuell hälsa och ett med Stockholm stad för att bedriva familjerådgivning. Dessutom nansierar RFSU på egen hand en psykoterapimottagning. För att bedriva klinisk verksamhet i fler regioner skulle RFSU behöva anpassa sig till gällande regionala avtal som kan se mycket olika ut samt ta ställning till resursfrågan i relation till egna medel.

Förbundsstyrelsen menar att de att-satser som formuleras i motionen ger en alltför detaljerad styrning till en kommande utredning och att det finns en risk att viktiga perspektiv eller frågeställningar utesluts. Förbundsstyrelsen ser därmed att en utredning som är mer omfattande och bland annat innefattar en bredare analys kring ideologi, risker, ansvarsfördelning, resurser, varumärket och behoven behöver tillsättas.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motionens samtliga att-satser

till förmån för förbundsstyrelsens yrkande

att kongressen uppdrar till förbundsstyrelsen att genomföra en utredning om RFSU-klinikens syfte och funktion i relation till att skapa jämlik, tillgänglig och individanpassad vård över hela landet.

2. GRANSKA VIDEOKLIPPEN SOM LIGGER PÅ RFSU:S YOUTUBEKANAL

Motionärens namn: Matilda Carlsson, RFSU Örebro

Vem/vilka står bakom motionen? RFSU Örebro står bakom Matilda Carlssons motion.

Sammanfattning

Denna motion handlar om att klargöra att RFSU har många utdaterade videos på sin Youtubekanal. Motionen ger som förslag att RFSU ska granska sina videofilmer och utvärdera vilka som går i linje med RFSU:s styrdokument samt reviderar, tar bort eller ersätta de videos som inte gör det.

Förklarande text

RFSU använder sig av olika medier för att nå ut med sitt budskap – rättigheten att som människa bestämma över och njuta av sin kropp och sin sexualitet. Ett sätt för RFSU att nå människor med sitt budskap är via filmer. På Youtube har RFSU i skrivande stund ett konto med 558 uppladdade videoklipp. Det första videoklipppet laddades upp för 14 år sedan. Exempel på filmer RFSU lagt upp på Youtube är informationsvideor på olika språk om sex, kropp och hälsa, filmer från RFSU:s kampanj vecka SEX och teckenspråkstolkade poddar. Mycket har hänt sedan RFSU startade sin Youtubekanal. Till att börja med har den sexualpolitiska debatten både inom RFSU och i samhället ändrats. Nya perspektiv och ord har tillkommit för att skapa inkludering och jämlikhet. Precis som RFSU exempelvis förnyar broschyrer och skolinformatörsmetoder allteftersom ny kunskap tillkommer, ser jag även ett behov att RFSU reviderar, tar bort eller ersätter en del Youtubevideos som finns på RFSU:s Youtubekanal.

Att revidera och granska filmer RFSU har på sin Youtubekanal går helt i linje med mål som finns formulerade i styrdokumentet Sextanten, bland annat:

Inriktningsmål 1: att normer kring kropp, sexualitet och relationer skapar stärkta och jämlika förutsättningar för lust, njutning och ömsesidighet och begränsas inte av rasism eller andra maktförordningar.

- Genom att exempelvis revidera, ta bort eller ersätta videos såsom "Sex på kartan (sexualundervisning)" och "Sextips – klitoris nästan lika stor som en penis" med uppdaterade versioner bidrar RFSU inte längre med exempelvis rasistiskt och transfobiskt innehåll.

Genom att RFSU granskar sina videofilmer på Youtube visar RFSU som organisation

att det finns ett engagemang att vara en uppdaterad organisation som vill sprida kunskap som är inkluderande, evidensbaserad, jämlik och antirasistisk.

Förslag till beslut

att RFSU ska granska sina videofilmer på sin Youtubekanal och utvärdera vilka som går i linje med RFSU:s styrdokument.

att RFSU reviderar delar av videos som inte är i linje med RFSU:s styrdokument.

att RFSU tar bort videos eller ersätter utdaterade videos med nya uppdaterade videos som är i linje med RFSU:s styrdokument.

MOTIONSSVAR 2: GRANSKA VIDEOKLIPPEN SOM LIGGER PÅ RFSU:S YOUTUBEKANAL

Inledning

Förbundsstyrelsen tackar motionären för en motion som lyfter viktiga frågor kopplat till RFSU:s kommunikations- och sexualupplysningsmaterial. Vi är medvetna om att de frågor som lyfts i motionen diskuterats tidigare, bland annat inom ramen för RFSU:s antirasistiska läranderesor och i relation till transfrågor. Förbundsstyrelsen är tacksam för att motionären lyfter denna fråga igen och genom detta bidrar till RFSU:s utveckling.

Relevant material avgörande för RFSU:s trovärdighet

Förbundsstyrelsen ser att det är av största vikt att det material som RFSU tillhandahåller via exempelvis Youtube och hemsidan behöver vara uppdaterat och i linje med organisationens värderingar. Detta är avgörande både för vår trovärdighet som organisation och för att vi ska tillhandahålla material som är relevanta.

Förbundskansliet rensar kontinuerligt bland gammalt material, både fysiskt och digitalt. Förbundsstyrelsen delar motionärens bild och beklagar att arbetet med att hålla youtubekanalerna uppdaterade har varit eftersatt. Under 2023 är en extra insats planerad kring inventering av innehåll på Youtubekanalerna som inte håller rätt nivå och som är daterat, sett till såväl innehåll, kvalitet och de värderingar som uttrycks.

Slutsats och väg framåt

Vilka specifika material som ska behållas eller utgå är en fråga som förbundsstyrelsen menar bör delegeras till förbundskansliet, som ansvarar för att uppdatera våra kanaler. Denna typ av avvägningar och beslut behöver ske löpande i verksamheten med grund i de värderingar och prioriteringar som kongressen beslutat om genom Sextanten och det nya idéprogrammet. Förbundsstyrelsen ser därför att motionens att-sats är på en alltför detaljerad nivå för kongressen. Förbundsstyrelsen instämmer dock med det som uttrycks i motionen – att RFSU:s material behöver spegla den utveckling som skett inom organisationen men även i det sexualpolitiska samtalet i stort.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motionens samtliga att-satser

3. SKYDDA ABORTRÄTTEN I GRUNDLAGEN

Motionärens namn: Richard Brodd, HBT-liberaler

Vem/vilka står bakom motionen? HBT-liberaler

Sammanfattning

Att aborträtten ska skyddas i grundlagen

Förklarande text

Det görs uppskattningsvis 50 miljoner aborter i världen per år. 30 miljoner är säkra och legala aborter. 20 miljoner av dem är illegala. Varje år beräknas cirka 47 000 kvinnor i världen avlida i samband med illegala aborter, enligt uppgifter från WHO. Endast en tredjedel av världens kvinnor i fertil ålder har idag tillgång till säkra och legala aborter.

I många länder tvingas flickor och kvinnor att genomgå graviditeten mot sin vilja, även i fall av våldtäkt och incest. I andra länder tvingas kvinnor att fullborda graviditeten även om det hotar kvinnans liv eller hälsa. I länder där abort är totalförbjudet görs inga undantag, även om fostret är så missbildat att det inte kan överleva.

Effekten av de hårda abortlagstiftningarna är förfärande. Kvinnor tvingas till osäkra aborter, ofta utförda under dåliga hygieniska och medicinska förhållanden. Inte minst gäller det flickor och kvinnor som bor i fattiga länder.

Efter lång kamp blev aborter fullt legala i Sverige genom 1974 års abortlag. Lagen ger den gravida kvinnan rätt att i varje situation själv bestämma om hon vill avbryta graviditeten upp till den 18:e graviditetsveckan. Efter 18:e graviditetsveckan tillåts abort efter prövning hos Socialstyrelsen, t ex vid grava missbildningar eller svår sjukdom hos modern. Den absoluta majoriteten av aborter sker tidigt under graviditeten.

Utvecklingen av aborträtten går åt olika håll i olika länder. På Irland liberaliserades exempelvis abortlagstiftningen genom en folkomröstning 2018 där en stor majoritet röstade för en ny och liberaliserad lag. På andra ställen går utvecklingen åt motsatt håll.

I Polen har den strikta lagstiftningen skärpts ytterligare och landet har nu Europas strängaste lagstiftning på området. Inte ens när foster har mycket grava missbildningar är abort tillåtet, utan kvinnan tvingas genomföra graviditeten mot sin vilja.

Den utveckling som skett i Polen och en rad andra länder är mycket oroande. Även om aborträtten har ett genuint stöd i den svenska befolkningen, måste vi vara beredda på att aborträtten kan utmanas även hos oss.

Den svenska lagstiftningen om abort sker genom en vanlig lag. Det innebär att den också kan ändras eller upphöra genom ett enkelt beslut i riksdagen. Vi menar att rätten till abort är en fundamental fråga om rätt till liv och hälsa och att aborträtten därför bör skrivas in i grundlagen. Ett sådant skydd skulle göra det omöjligt att med ett enkelt beslut i riksdagen låta aborträtten upphöra. Ett grundlagsskydd.

Förslag till beslut:

att Kongressen uttalar att aborträtten bör skrivas in i grundlagen, i enlighet av vad som ovan anförts i motionen.

MOTIONSSVAR 3: SKYDDA ABORTRÄTTEN

I GRUNDLAGEN

Inledning

Förbundsstyrelsen tackar motionärerna för motionen om att skydda aborträtten i grundlagen. Möjligheten att göra abort har varit en av RFSU:s viktigaste frågor ända sedan RFSU bildades. Rätten till fri abort är avgörande för att människor själva ska kunna bestämma över sina liv. På många platser i världen är det förbjudet eller omöjligt att göra en säker abort. De framsteg vi gjort under det senaste halvsekle i Sverige kan aldrig tas för givna. RFSU:s målsättning är tydlig i Sextanten som kongressen antog 2021: att människor oavsett makt och resurser har tillgång till laglig och säker abort och att abortstigmat ska minska.

Aborträtten ska ha bästa möjliga skydd

Aborträtten ska ha bästa möjliga rättsliga skydd i Sverige och i världen. Regeringspartierna och Sverigedemokraterna har i det så kallade Tidöavtalet kommit överens om att en ny grundlagsutredning ska utreda hur aborträtten kan stärkas. I nuläget saknas ett konkret förslag för hur aborträtt skulle formuleras i grundlagen, ingen utredning är ännu tillsatt och det finns inte heller några direktiv för en sådan utredning. Förbundsstyrelsen är dock positiva till den punkt i Tidöavtalet som finns om att utreda detta.

Slutsats och väg framåt

Förbundsstyrelsen föreslår att RFSU tar ställning för en utredning enligt punkten i Tidöavtalet. RFSU kommer, under processens gång, att göra allt för att vara delaktiga. Frågan om stärkt aborträtt och minskat abortstigma är något som RFSU, på alla sätt möjligt, kommer att arbeta vidare med, oavsett vad grundlagsutredningen kommer fram till eller hur lång processen kommer att bli.

I förslaget till nytt idéprogram finns inga ställningstaganden i specifika sakfrågor. Idéprogrammet verkar istället som vägledande utifrån organisationens grundläggande värderingar i enlighet med kongressens uppdrag från 2021. Utifrån idéprogrammet ska olika positioner kunna utformas och där kan exempelvis frågan om aborträtten i grundlagen anses ingå. Idéprogrammets stycke med rubriken **Fria att bestämma över kropp, identitet och sexualitet** nämner bland annat "Alla människor har själva rätt att bestämma över sin reproduktion, alltså om man vill ha barn eller inte, när och hur många."

Förbundsstyrelsen väljer därmed att anse motionen besvarad men vill tydligt uttrycka en positiv inställning till att frågan om huruvida aborträtten ska skrivas in i grundlagen ska utredas.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motionen besvarad

till förmån för förbundsstyrelsens yrkande

att RFSU tar ställning för att frågan bör utredas om och hur aborträtten ska skrivas in i grundlagen.

4. ÖKAD FINANSIERING FRÅN RFSU FÖRBUNDET TILL LOKALFÖRENINGAR

Motionär: RFSU Stockholm

Vilka står bakom motionen? RFSU Stockholm

Sammanfattning

RFSU:s lokalföreningar har en viktig funktion i att vara nära medlemmarna och ofta vara den första eller enda kontakt med, samt väg in i, RFSU för medlemmar runt om i landet. Det är genom lokalföreningarna som medlemmar möts och engagemang växer. Utöver medlemsengagemang finns det bland annat formulerat i RFSU:s styrdokument Sextanten att "RFSU är en växande medlemsrörelse i hela Sverige som genom kunskap, engagemang och påverkan bidrar till visionen." och "RFSU förbättrar sina metoder vad gäller att bedriva effektivt påverkansarbete, engagera människor, skapa opinion samt förändra attityder och beteenden på lokal, nationell och internationell nivå." Arbetet med medlemsengagemang samt det lokalpolitiska arbetet är alltså ingenting som vi enbart tycker är viktigt, utan det är någonting som vi dessutom har tagit beslut om att arbeta med. Dock kämpar flertalet lokalföreningar ekonomiskt för att kunna bedriva den här typen av verksamhet och för att vara den viktiga mötesplats, kunskapsbas samt sexualpolitiska blåslampa som RFSU så stolt säger sig kunna vara.

RFSU är ett rikt förbund med stora möjligheter att hjälpa RFSU:s lokalföreningar ekonomiskt för att genomföra sin verksamhet. Med en projektfinansierad verksamhet (så som det ser ut idag, vilket presenteras närmare nedan) finns det sällan eller aldrig medel till utvecklande resurser. Varje krona går till exakt det man har sökt och fått pengar till. Vi saknar därför i princip helt finansiering till att utveckla verksamheten i linje med Sextantens visioner och mål kring ökat engagemang, påverkansarbete och opinionsbildning på lokal nivå. Vi tycker att det är viktigt att förbundet stöttar lokalföreningarna med fria medel som kan användas exempelvis för att ge befintlig personal möjlighet att ägna sig åt politiskt påverkansarbete samt ökat arbete med medlemsengagemang men även för att utöka personalstyrkan med tjänster som arbetar mer specifikt med detta. Dessutom är ett utökat stöd en viktig förutsättning för att kunna utveckla verksamheten ytterligare för lokalföreningar som saknar anställda.

Därför anser RFSU Stockholm att RFSU förbundet bör se över möjligheten att erbjuda ökad finansiering till lokalföreningar.

Förklarande text

Majoriteten av RFSU Stockholms verksamhet finansieras med projektstöd från externa bidragsgivare (89 %). De allra flesta medel är knutna till projekt, vilket betyder att resurserna för att bedriva verksamhet i linje med Sextantens organisatoriska målgällande politiskt påverkansarbete samt för att bedriva ett bredare arbete med medlemsengagemang är mycket begränsade. Den här ekonomiska situationen är inte unik för RFSU Stockholm utan är bara ett exempel på hur verkligheten ser ut för alla lokalföreningar idag.

Vi har identifierat ett behov av ökade fria medel för att kunna bedriva politiskt påverkansarbete samt ökat arbete med medlemsengagemang.

RFSU Stockholm har ett antal lokalpolitiska frågor att bevaka som rör väldigt många människor såsom: förlossningsvården, ungdomsmottagningar, enheter för våldtagna, sexualupplysning i skola och socialtjänst, hedersrelaterat sexuellt våld, normbrytande funkissex – listan kan göras lång. Tyvärr är inte listan på sakkunniga som har tid och möjlighet att bevaka dessa områden lika lång, och den är ännu kortare på de som kan bedriva politisk opinion och påverkan i frågorna.

Med en styrelse som arbetar ideellt blir det därtill varje år en viss omsättning på ledamöter. De som har satt sig in i vissa områden försvinner, och nya ska göra detsamma. Vi kommer därför aldrig upp i momentum och förlorar kontinuitet. Ständiga omställningar och avsaknaden av kontinuitet i styrelsearbetet präglar samtliga RFSU:s lokalföreningar. Vi, på RFSU Stockholm, anser att detta gör att vi inte blir den starka förening som vi skulle kunna vara samt att nuvarande ekonomiska situation skapar en oönskad centralisering, där förbundet blir alienerat från lokalföreningarna för att det inte finns upparbetade nätverk och resurser lokalt.

Den ovan beskrivna situationen gör oss bakbundna och skapar ett läge där vi upplever att vi saknar resurser att bedriva verksamhet på det sätt vi förväntas utifrån föreningens styrdokument. Vi anser att det inte är rimligt att det ska vara så här. Särskilt med tanke på att RFSU äger ett investmentbolag, EOJ 1933 AB, som år 2020 hade tillgångar över 873 miljoner kronor respektive 580 miljoner kronor år 2021. Notera att bolagets långfristiga skulder nollades under 2021. Vidare har bolagets resultat, dvs vinst, under 2021 utgick till 65 miljoner kronor. En del av denna vinst borde rimligtvis kunna användas för att stärka upp det lokalpolitiska arbetet samt arbetet med medlemsengagemang på lokal nivå enligt Sextanten.

Sammantaget skulle ökade fria medel från RFSU förbundet till lokalföreningar bidra till en verksamhet som tydligare går i linje med Sextanten samt till att RFSU kan leva upp till ambitionen om att bli "ett RFSU".

Förslag till beslut

att RFSU förbundet ser över möjligheten att erbjuda ökad finansiering till lokalföreningar.

MOTIONSSVAR 4: ÖKAD FINANSIERING FRÅN RFSU FÖRBUNDET TILL LOKALFÖRENINGAR

Inledning

Förbundsstyrelsen tackar för motionen och instämmer helt med att en växande medlemsrörelse är en viktig prioritet för hela RFSU. Lokalföreningarna har en central roll i medlemmarnas engagemang och förverkligandet av Sextanten. Motionen belyser vikten av att särskilt tänka på finansiering som en del i lokalföreningarnas förutsättningar att bedriva politiskt påverkansarbete och stärka medlemsengagemanget. Motionärerna föreslår att förbundsstyrelsen ska se över möjligheten att erbjuda en ökad finansiering till lokalföreningarna.

Överblick kring RFSU:s kapital och placeringar

RFSU:s kapital har byggts upp under lång tid tack vare RFSU:s förmåga att kombinera en stark idéburen medlemsrörelse med en välskött kommersiell verksamhet. Vi som är engagerade i RFSU idag har ett ansvar att fortsätta förvalta organisationens många styrkor långsiktigt och då även det egna kapitalet.

RFSU har sedan ett antal år en policy för eget kapital, RFSU:s placeringspolicy, där vi har identifierat följande syften med det egna kapitalet:

- ▶ Trygghet
- ▶ Buffert att använda vid eventuell utfasning av delar av verksamheten
- ▶ Kapital att placera för att ge avkastning
- ▶ Speciella satsningar

Enligt placeringspolicyn är det inte tillåtet för RFSU att använda kapitalet för den löpande verksamheten. Förbundsstyrelsen har ett ansvar att se till att kapitalet bevaras för framtiden.

Förbundsstyrelsen vill, i och med denna motion, ta tillfället att berätta om den pågående förändringsresa RFSU gör med sina kapitalplaceringar sedan ett antal år tillbaka. Som motionärerna uppmärksammat har kapitalet i dotterbolaget EOJ 1933 AB minskat avsevärt, vilket beror på att förbundet "tagit hem" kapitalet och placerat det inom förbundet istället för i ett dotterbolag. RFSU har också rekryterat ett placeringsråd, med expertis inom kapitalförvaltning och etiskt hållbara placeringar, som har uppgiften att ansvara för RFSU:s placeringar. Beslutet om placeringsrådet fattades på kon-

gressen 2021 då §9 Placeringsråd lades till i stadgan.

Det resultat om 65 miljoner kronor som motionen hänvisar till är ett resultat som upparbetats under många år, men som på grund av den pågående förändringsresan synliggjorts under 2021. RFSU har långsiktiga placeringar och vi kan därför inte titta på hur ett enskilt år har gått, utan måste se till flera års översikt (minst tre till fem år och gärna ännu längre). Just nu är RFSU mitt i förändringsresan och 2022 har varit ett turbulent år på börsen vilket gjort att värdet på RFSU:s placeringar var 30 miljoner kronor lägre vid årsskiftet än vad de köptes för.

Intern resursfördelning till lokalföreningar

Förbundsstyrelsen håller med motionären om att stödet till lokalföreningarna är en viktig förutsättning för att kunna utveckla verksamheten på sikt. Det stödet omfattar bland annat ekonomiska medel.

De senaste åren har förbundskansliet tillsatt resurser och utökat stödet till lokalföreningarna. Det har bland annat skett genom att stärka funktionerna för ekonomi och HR så att det omfattar både förbundskansliet och lokalföreningarna. I verksamhetsfrågor sker idag ett närmare samarbete kring både finansiering, verksamhets- och metodutveckling. Alla lokalföreningar med kanslier får ekonomiskt stöd för chefstjänster och fler nationella uppdrag förläggs idag på anställda i lokalföreningarna. RFSU centralt har tillsatt ytterligare resurser för resursmobilisering till lokal, nationell och internationell verksamhet, i enlighet med Sextantens organisatoriska mål 5. Arbetet inkluderar ökad medvetenhet och strategisk utveckling av alla RFSU:s intäktskällor, finansieringsformer och intern fördelning. Genom ökad egenfinansiering ökar också vår självständighet.

RFSU centralt har tillsatt en enhet för engagemang och samverkan, som enbart fokuserar på att stödja lokal föreningsutveckling. I dialog med lokalföreningarna kommer enheten för engagemang och samverkan att driva utvecklingsarbetet för ökat, långsiktigt och hållbart engagemang. Genom detta arbete skapar vi förutsättningar för att RFSU ska kunna växa som medlemsrörelse och genom kunskap, engagemang och påverkan göra skillnad i samhället.

Vi delar motionärens bild av att vi behöver skapa ytterligare förutsättningar så att RFSU kan bedriva påverkansarbete, tillvarata och utveckla engagemang och kunskap på fler platser i Sverige. Precis som motionären lyfter så är tillgången till fria medel en förutsättning för verksamhetsutveckling. Olika lokalföreningar och kanslier har olika behov och möjligheter och därför är det viktigt att stödet som ges motsvarar detta. Det är ett arbete som är påbörjat och som kommer förstärkas ytterligare för att nå Sextantens mål.

Slutsats och väg framåt

Förbundsstyrelsen anser att motionen lyfter en viktig fråga som behöver ses över i linje med den påbörjade processen med ökad resursmobilisering.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motionen

till förmån för förbundsstyrelsens yrkande

att kongressen uppdrar till förbundsstyrelsen att tillsätta en utredning som ser över hur RFSU kan skapa bättre förutsättningar för finansiering och resursfördelning utifrån Sextantens mål.

5. RFSU SKA VERKA FÖR ATT GRUNDKUNSKAP INOM SEXUELL HÄLSA INGÅR I HÄLSO- OCH SJUKVÅRDPROFESSIONERNAS GRUNDUTBILDNINGAR

Vilka står bakom motionen? Tove Larsson & RFSU Stockholm

Sammanfattning

Det saknas kunskap om sexuell hälsa i hälso- och sjukvårdprofessionernas grundutbildningar, det vill säga utbildning till sjuksköterska, fysioterapeut och arbetsterapeut. Detta leder till negativa konsekvenser då vården missar viktiga aspekter kring sexuell hälsa, framför allt relaterat till habilitering och rehabilitering. Motionären yrkar RFSU ska verka för en förändring så att grundläggande kunskap inom sexuell hälsa blir obligatoriskt inom dessa utbildningar.

Förklarande text

RFSU har tidigare med framgång påverkat lärarutbildningen så att grundkunskap inom sex och relationer nu är obligatoriskt på alla lärarutbildningar. Att påverka vad som ska ingå i en utbildning där yrket går att relatera till RFSU:s kärnfrågor är ett effektivt sätt att göra stor skillnad och förändringen kommer påverka många människor.

Hälso- och sjukvårdprofessionernas grundutbildningar (sjuksköterska, fysioterapeut och arbetsterapeut) saknar idag grundläggande kunskap om sexuell hälsa. Det är upp till respektive lärosäte om kunskap detta ingår i utbildningen eller inte vilket leder till negativa konsekvenser. Detta innebär att de allra flesta inte får någon kunskap alls i ämnet. Dessa yrkesgrupper möter personer i alla åldrar med olika sjukdomar samt funktions- och aktivitetsbegränsningar, både fysiska och psykiska. Men konsekvensen blir att sexuell hälsa alltför sällan diskuteras i relation till habilitering och rehabilitering då yrkesgrupperna saknar kompetens inom detta område. Trots att en god sexuell hälsa kan vara en särskild utmaning för den som lever med sjukdom eller funktionsnedsättning. Och trots att det finns många habiliterings- och rehabiliteringsinsatser som främjar sexuell hälsa exempelvis gällande hjälpmedel, rörlighetsträning/kroppskännet och rådgivning om läkemedel.

Att detta är ett stort problem vittnar både vårdragare och yrkesverksamma om. Fackförbunden och studentförbunden inom respektive yrke har under flera år lyft frågan. Vidare har också flera forskare och doktorander lyft problemet. För RFSU finns det med andra ord många att kroka arm med här.

RFSU förespråkar alla människors frihet och reella möjlighet att bestämma över sin kropp och sin sexualitet. Utifrån den grundsynen finns ett stort arbete att göra för att de människor som sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter möter.

Förslag till beslut

att RFSU ska verka för att grundläggande kunskap inom sexuell hälsa blir obligatoriskt inom hälso- och sjukvårdprofessionernas grundutbildningar; sjuksköterskeutbildningen, fysioterapeututbildningen och arbetsterapeututbildningen.

MOTIONSSVAR 5: RFSU SKA VERKA FÖR ATT GRUNDLÄGGANDE KUNSKAP INOM SEXUELL HÄLSA INGÅR I HÄLSO- OCH SJUKVÅRDS- PROFESSIONERNAS GRUNDUTBILDNINGAR

Inledning

Förbundsstyrelsen tackar motionären som lyfter frågan om avsaknaden av grundläggande kunskap om sexuell hälsa i hälso- och sjukvårdprofessionernas grundutbildningar. Sexuell hälsa är beroende av hälsan i övrigt på samma sätt som den generella hälsan påverkar den sexuella hälsan.

Att uppnå en god sexuell hälsa och därmed en god generell hälsa är avgörande för befolkningens välbefinnande. Att vårdprofessionens grundutbildningar saknar inslag av sexologi kan leda till en osäkerhet inför att beröra frågor om sexualitet. Frågor om hur sjukdom eller medicinering påverkar lust och förmåga förblir därför ofta obesvarade, liksom att upptäcka personer i riskutsatta positioner.

Prioriterat område i påverkansarbetet

SRHR-vården var ett prioriterat område i RFSU:s politiska påverkansarbete mellan åren 2014 och 2020. Under de två sista åren i perioden fokuserade vi särskilt på att driva ökad sexologisk kompetens inom vården. En insats var att få till stånd en kartläggning av i vilken utsträckning SRHR togs upp inom hälso- och sjukvårdsprofessionernas utbildningar. Här fördes samtal med bland annat Folkhälsomyndigheten som tog fram rapporten Kartläggning av utbildning i hivprevention och SRHR.

Slutsats och väg framåt

Personal inom vård och omsorg har en viktig roll i att främja sexuell hälsa och förebygga sexuell ohälsa. I enlighet med Sextanten fokuserar vi idag på arbetet för jämlik vård med särskild fokus på personer som utsätts för rasism. Behovet av sexologisk kompetens kvarstår dock för att detta, eller andra, mål inom vårdområdet ska uppnås. Sexologisk kompetens inom hälso och- sjukvården är därför en central fråga för RFSU och vi lyfter alltid frågan i relevanta sammanhang, som vid möten med beslutsfattare och vårdprofessionerna, på samma sätt som vi tidigare lyfte behovet av kompetens för

lärare och med framgång. Förbundsstyrelsen ser att detta arbete behöver fortsätta även i framtiden, och att det också behöver knytas till Sextantens inriktningsmål om jämlik vård med fokus på människor som utsätts för rasism.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att anse motionen besvarad

6. FÖR EN SEXUALUPPLYSNING – I TIDEN

Motionär: Sanna Vanno, medlem i RFSU Stockholm

Vilka står bakom motionen: Sanna Vanno, RFSU Stockholm, Paula Dahlberg, RFSU Växjö och Kerstin Fahl, RFSU Göteborg

Sammanfattning

RFSU står, som vi antar de flesta kongressdeltagare vet, för Riksförbundet för sexuell upplysning. Upplysning handlar om spridning av kunskap och information för att öka medvetenheten och förståelsen inom ett visst ämne. Den upplysning RFSU ska ägna sig åt är alltså den sexuella typen och det sker både till den breda allmänheten och till dem redan aktiva. Men ibland känns det som om vi tappat vår kärna och udd.

Förklarande text

RFSU har varit med och bidragit till många av de sexualpolitiska och hälsomässiga framsteg vi åtnjuter i det Sverige vi känner till. Exempelvis var RFSU viktiga i arbetet för att homosexualitet skulle avkriminaliseras 1944, att abort blev avkriminaliserat 1966 och sedan fritt fram till vecka 18 1974 och givetvis att vi har obligatorisk sexualundervisning i skolorna sedan 1955. Många känner också till hur Elise provade ut pessar med alla som behövde och undervisade om säkrare sex långt innan det var lagligt att ens hålla på med familjeplanering.

Det som varit RFSU:s styrka är att organisationen alltid anpassat sin upplysning till vad som behövs för stunden. Det är så man blir en relevant sexualupplysare som närmar sig 90 år.

Den senaste tiden är vi många som reagerat på att RFSU blivit trögare, missat att ge repliker när andra uttalat sig om våra frågor och själva gjort väldigt få utspel inom vårt kärnområde sexualitetens många uttryck och praktiker. Detta gäller flera frågor men då porrfrågan är något som engagerar motionsskrivarna extra tar vi det som exempel.

RFSU har en särposition i kunskap kring sexualupplysning tack vare såväl vår långa historia, anställda sakkunniga som bevakar våra frågor och sammanställer evidensbaserad kunskap samt den konkreta erfarenhet vi alstrar genom skolinformatörerna. Trots detta sitter RFSU tysta som möss när andra betydligt okunnigare och mindre erfarna aktörer uttalar sig på sätt vi vet är direkt felaktiga. RFSU:s tystnad har gett dessa fritt tolkningsföreträde och problemformuleringsprivilegium när porr diskuteras. De har oemotsagt kunnat breda ut sig i medier med budskap som har ytterst tveksamma – om några – vetenskapliga belägg.

Och det stannar inte där. Deras lobbyism har tagit sig in bland de riktiga makthavarna.

Mängden politiker som sällar sig till den porrkritiska skaran växer för varje dag. Det gör frågan än svårare att diskutera sansat, för "sanningen" är redan etablerad, och makt-havarna springer lobbyisternas ärenden. Den så kallade porrdebatten och retoriken som används för att beskriva faran med densamma har enligt Barnombudsmannens rapport till och med bidragit till skam, stigma och oro hos barn och unga. Vi får inte låta vår tystnad ge utrymme till sådant här.

Istället behöver RFSU arbeta för en sexualupplysning – i tiden. En upplysning som anpassas till och följer de strömningar som finns i samhället, som står stadig även när det blåser och drevar. Vi behöver jobba på ännu fler fronter: vi ska fortsätta prata med politiker och hålla goda relationer med media men vi behöver också komma tillbaka till att arenor där vanligt folk är. Vi behöver bemöta, kommentera och finnas där. Helt enkelt sexualupplysa som Elise gjorde.

Förslag till beslut

att förbundskansliet ska ta fram kommunikativa strategier och strukturer för att i högre grad kunna reagera på och kommentera andra aktörers utspel kring frågor som rör allt det vi kallar sexualupplysning. Detta är viktigt både för att kreda och alliera oss med dem som tycker som vi och för att säga ifrån när vi inte håller med.

att förbundet ska arbeta för att i högre grad kunna följa med i de strömningar, trender och diskussioner som pågår i samhället och agera på dem. Även på helgerna.

att organisationen ska komma tillbaka till kärnan och sexualupplysa där vanligt folk finns och inte bara prata genom makthavare och i de egna kanalerna. Delta och samarbeta med etablerade medier såsom tidningar och teve.

att RFSU ska fortsätta värna om allas rätt att vara, välja och njuta utan risk för represalier på grund av skuld, skam eller att register förs.

MOTIONSSVAR 6: FÖR EN SEXUALUPPLYSNING – I TIDEN

Inledning

Förbundsstyrelsen vill tacka för en motion som lyfter viktiga frågor, både kopplat till RFSU:s roll i det sexualpolitiska offentliga samtalet och till RFSU:s roll som sexualupplysare. Motionen utgår från debatter kring porr men lyfter flera viktiga principiella frågor. FS kommer i svaret också att utgå från dessa debatter, men ser precis som motionärerna att dessa resonemang går att överföra till flera andra sammanhang.

Hårt sex-debatten i backspegeln – anledning att vara självkritiska

När vi som styrelse ser tillbaka på den stora debatt om unga, pornografi och så kallat "hårt sex" som uppstod under 2021, ser vi flera saker som vi hade kunnat göra annorlunda och som vi har lärt oss av. Den viktigaste lärdomen från denna debatt var att vi inte tog tillvara allt det engagemang och kunskap som finns i organisationen. Flera hade kunnat vara talespersoner för RFSU – i kommentarsfält, på sina arbetsplatser, bland vänner och beslutsfattare – om vi hade haft en snabbare och tydligare internkommunikation. Vi ser också att vi borde ha varit tydligare internt i organisationen med vilka avvägningar vi gjorde och hur resonemangen såg ut bakom vår externa kommunikation. Vi förstår den frustration som ibland fanns bland medlemmar och andra RFSU-sympatisörer som följde debatten utifrån.

Porrfrågan i RFSU:s externa kommunikation

I eftermälet av debatten genomfördes en utvärdering av förbundskansliets arbete med kommunikation kring dessa frågor. Man kom fram till att RFSU och våra perspektiv hade lite att vinna på att delta i en offentlig debatt i sakfrågan porr, eventuella effekter på unga och möjliga sätt att begränsa ungas tittande.. Samtalet var polariserat och präglat av framför allt känslomässiga argument och det var svårt att få gehör för våra perspektiv eller ens få möjlighet att lyfta de frågor som vi tyckte var viktiga.

Vi såg också att om RFSU går in i en mer konfrontativ roll medialt kan det bli svårare att samtidigt ta rollen som en mer neutral och nyanserad expert kopplat till frågor om unga och pornografi. Det kan i sin tur försvåra våra möjligheter att komma ut och föreläsa för lärare och andra som möter unga, eller bjudas in till skolor med vår informatörsverksamhet. Eftersom vi tror att det är i dessa sammanhang som vi framförallt kan göra skillnad, är det en situation som vi velat undvika.

I vår externa kommunikation har vi därför i första hand fokuserat på att prata om det som är väsentligt även i frågor som rör pornografi: ungas rätt till kunskap, en god och likvärdig sexualundervisning för alla samt barns och ungas behov av icke-dömande samtal med vuxna. Fokus är att driva frågor om skola, sexualundervisning och hur samtal med unga kan genomföras. De primära målgrupperna för vår kommunikation är varken dem som åsiktsmässigt ligger längst ifrån oss eller dem som står oss närmast – istället vill vi tala till den stora grupp som utgörs av exempelvis oroliga föräldrar, lärare etc. I samtal med dessa kan vi lyfta fram vikten av samtal med unga (istället för förbud och pekpinningar) och ge en mer nyanserad och positiv bild av ungas sexualitet.

RFSU:s kompetens är efterfrågad

I RFSU:s externa kommunikation väljer vi att framför allt lyfta de frågor som kongressen valt att prioritera enligt Sextanten. Trots det har vi har gjort många insatser kopplat till unga och porr de senaste åren. Det är tydligt att RFSU:s kompetens och våra perspektiv är efterfrågade. Under årets Vecka SEX hade vi en digital föreläsning om porr som sågs av cirka 500 personer. Vi har genomfört föreläsningar för nätverk för socialt arbete i olika regioner, om unga och pornografi där vi nått sammanlagt cirka 500 yrkesverksamma. Likt motionärerna har RFSU sett behovet av att lyfta andras initiativ och alliera oss brett i våra frågor. Vi har stöttat myndigheter i deras framtagande av kunskapsmaterial (i denna fråga främst BO:s rapport), skrivit underlag till riksdagsledamöter inför debatter i frågan och varit konsultstöd till UR:s programserie "Allt om porr". I samarbete med Barnombudsmannen har vi haft ett digitalt samtal för att lyfta deras rapport om unga och pornografikonsumtion. RFSU medverkar också i expertgruppen till den statliga utredningen "Skydd, stöd och vård för personer som har utsatts för övergrepp vid produktion eller distribution av pornografi".

RFSU är också, liksom motionärerna önskar, efterfrågade som expert i andra mediekanaler. På temat pornografi har vi medverkat i såväl tv som radio och tidningar. Under 2022 gjorde vi 16 inlägg i våra egna sociala medier på temat pornografi, betydligt fler än inlägg på teman som bisexualitet, hormonella preventivmedel och könssjukdomar.

Stort gehör för RFSU:s perspektiv

Gemensamt för alla dessa insatser och möten med unga, yrkesverksamma och beslutsfattare är att vi möter en stor förståelse för RFSU:s perspektiv och får ett positivt gensvar för våra metoder. När vi faktiskt pratar med människor finns en långt mer nyanserad bild än den som syns i media. I faktiska samtal med unga, människor som arbetar med unga och beslutsfattare får våra perspektiv genomslag, eftersom våra samtal precis som verkligheten har utrymme för gråskalor.

En sexualupplysning i tiden

Motionen lyfter även att RFSU i sin sexualupplysning behöver finnas där människor

finns. Vi håller med om detta och satsar därför på att möta människor på festivaler, i skolan, inom Kriminalvården och i både egna kanaler och genom medverkan i media. Framåt ser vi ett behov av att utveckla vår egen sexualupplysning i sociala medier för att kunna nå människor direkt där de finns med både information och samtal om sexualitet. Till exempel pågår ett samarbete mellan förbundskansliets nationella och internationella enheter för att ta fram en förstudie om hur RFSU ska utveckla sin digitala sexualupplysning framöver. Vi håller med motionärerna om att detta är RFSU:s kärnverksamhet, där vi ständigt måste utvecklas och inte får slå oss till ro.

Slutsats och väg framåt

Med detta motionssvar har förbundsstyrelsen redogjort för den kommunikativa strategi som vi använt kopplat till porrfrågan, samt beskrivit några av de insatser som görs. Detta är dock ett samtal som behöver fortsätta och intensifieras, och där det finns behov av större transparens och inkludering av olika delar av organisationen. Vi behöver bli bättre på att ta tillvara den kunskap och erfarenhet som finns. FS ambition med det nya idéprogrammet är att i det fortsatta arbetet med att utveckla positioner eller ställningstaganden möjliggöra sådana samtal, både om den fråga som diskuteras i motionen men även om andra komplexa frågor som RFSU behöver navigera i.

Förbundsstyrelsen önskar att de beslut som fattas på kongressen är på en strategisk nivå, och att kongressen undviker att fatta beslut på en nivå som blir alltför detaljreglerande. Förbundsstyrelsen föreslår därför att de två första att-satserna som handlar om hur det externa kommunikationsarbetet planeras och genomförs avslås. De två andra att-satserna är sådant som FS bedömer redan görs idag, och som är tydligt i det nya förslaget på idéprogram. Dessa föreslås därför anses besvarade.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå att-sats 1 och 2

att anse att sats 3 och 4 som besvarad

7. TA TILLBAKA SVERIGEBAROMETERN!

Motionär: Eliza Öhberg, RFSU Göteborg

Vilka står bakom motionen? Eliza Öhberg, RFSU Göteborg, Emilia Åslund, RFSU Göteborg, Jenny Lundgren, RFSU Göteborg, Kerstin Fahl, RFSU Göteborg, Jakob Eriksson, RFSU Göteborg, Ksenia Timoshenko, RFSU Göteborg, Jonna Olling, RFSU Göteborg, Pelle Sundberg, RFSU Göteborg

Sammanfattning

Att RFSU ska återinföra Sverigebarometern eller ett liknande verktyg för att skapa politiskt engagemang bland medlemmar.

Förklarande text

Bakgrund: Mellan år 2010 och 2019 gav RFSU ut den årliga rapporten "Sverigebarometern" där vi mätte hur bra varje region var kring vård, hälsa och sexualpolitiskt. Varje rapport gick igenom teman som preventivmedel, assisterad befruktning och ungdomsmottagningar. Det sista året som Sverigebarometern gavs ut 2019 var en mini-barometer som bara handlade om preventivmedel i de olika regionerna. Sverigebarometerens syfte var att kartlägga och jämföra Sveriges regioner kring sexualpolitiska vårdområden och visa på brister och behov för att påverka utvecklingen mot en jämlik vård på lika villkor för hela befolkningen. Sverigebarometern synliggjorde vikten av sexualpolitiska beslut, för sex är folkhälsa, sex är välfärd och sex är politik.

Källa: <https://www.rfsu.se/vad-vi-gor/i-sverige/rapporter-och-undersokningar/sverigebarometern>

För att fortsätta hålla fokus på SRHR och sexualpolitik behöver lokalföreningar fler verktyg för att kunna vara politiska och skapa debatt kring sexualpolitiken som förs i regionerna. Vilket blivit ännu viktigare eftersom den sittande regeringen i år minskat biståndet till civilsamhället. De har en historia av att kränka SRHR och reducera sexualpolitik. Genom Sverigebarometern kan vi påtala vikten av RFSU:s fortsatta arbete. RFSU är inte längre lika politisk som organisationen tidigare varit, på grund av den nuvarande regeringen anser vi att detta behöver förändras. Detta är en önskan och åsikt av oss motionärer - vilket även uttryckts av andra medlemmar. Sverigebarometern skulle kunna vara ett sätt/verktyg för att bli mer politiska och engagera fler i sexualpolitiken. Sverigebarometern är ett enkelt verktyg för engagerade medlemmar och aktivister att jämföra sexualpolitik, och tillgången till vård och hälsa mellan regioner. Genom att jämföra sin egen region med andra kan man få en enkel överblick och se vad som behöver förbättras. Ett annat positivt utfall en rapport likt Sverigebarometern kan ge är engagemanget som den skapar. När Sverigebarometern fortfarande släpp-

tes så väcktes engagemang och i vissa fall gjordes även event för Sverigebarometerens release. Ett av RFSU:s mål är att växa som medlemsrörelse och genom en årlig rapport kan den väcka och skapa engagemang lokalt såväl som nationellt.

Förslag till beslut

att kongressen ger förbundsstyrelsen i uppdrag att se över möjligheten att ta tillbaka Sverigebarometern eller ett liknande verktyg som kan jämföra sexualpolitiken i de olika regionerna för att skapa politiskt engagemang bland medlemmarna.”

MOTIONSSVAR 7: TA TILLBAKA SVERIGEBAROMETERN!

Inledning

Förbundsstyrelsen vill tacka för motionären som med denna motion lyfter vikten av att utveckla RFSU:s lokala påverkansarbete. Denna ambition finns även uttryckt i Sextantens organisatoriska mål om kunskap och metodutveckling, där det står: "RFSU förbättrar sina metoder vad gäller att bedriva effektivt påverkansarbete, engagera människor, skapa opinion samt förändra attityder och beteenden på lokal, nationell och internationell nivå."

Ta tillvara lokalt politiskt engagemang

Förbundsstyrelsen ser också att det finns ett engagemang i politiska frågor på lokal nivå vilket är både glädjande och viktigt att ta tillvara. Vi delar motionärens bild av att detta är något som behöver utvecklas, vilket också är prioriterat enligt Sextanten.

Sverigebarometern som verktyg

Precis som motionären beskriver var Sverigebarometern en del av det nationella och lokala påverkansarbete under ett flertal år, med fokus på frågor kopplat till preventivmedel, assisterad befruktning och ungdomottagningarnas öppettider. Dessa var prioriterade politiska frågor under de år som undersökningen genomfördes.

Förbundsstyrelsen instämmer med motionären att det är viktigt att kunna jämföra sexualpolitik och tillgång till vård och hälsa mellan olika regioner. Utmaningen med denna typ av rapporter är att hitta en form som är relevant och framförallt användarvänlig för politisk påverkan på regional och lokal nivå. Förbundsstyrelsen gjorde bedömningen att Sverigebarometern under de sista åren inte uppfyllde det tänkta syftet, vilket både berodde på frågorna som lyftes i den och formatet.

Slutsats och väg framåt

RFSU behöver fortsätta pröva metoder och utveckla verktyg för att ge bättre förutsättningar för lokalt politiskt engagemang. Detta arbete behöver ske i nära dialog med RFSU:s lokalföreningar. I processen ska vi dra lärdom av de goda erfarenheterna och vara noga med att lyssna på uttryckta behov och önskemål. En del av detta arbete är att utforska vilka verktyg som kan vara ett stöd i att driva ett lokalt påverkansarbete. Som nämnts ovan var Sverigebarometern ett verktyg som när den lades ner bedömdes ha spelat ut sin roll. Om en kommande process, i arbetet med att ta fram nya verktyg

för lokalt politiskt påverkansarbete, kommer fram till att en liknande rapport bedöms fylla sitt syfte är självklart detta ett beslut som förbundsstyrelsen kan omvärdera. Det är också viktigt att de frågor som skulle kunna finnas med i en sådan rapport återspeglar de prioriteringar som gjorts i Sextanten.

Förbundsstyrelsen ser att det finns risker med att låsa oss fast vid att det är just en ny Sverigebarometer som behöver tas fram, och vill undvika att kongressen fattar beslut på en alltför detaljerad nivå. Vi delar dock bilden av att konkreta verktyg för lokalt politiskt påverkansarbete behövs, och tackar motionären som lyft denna viktiga fråga.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motionen

8. ANGÅENDE ÄNDRING AV §10 I STADGARNA GÄLLANDE ORDFÖRANDEKONFERENSEN

Motionär: Eliza Öhberg, RFSU Göteborg

Vilka står bakom motionen? Janne Nordstedt RFSU Gotland, Eliza Öhberg RFSU Göteborg, Magdalena Druid, RFSU Östergötland, Inger Forsgren, RFSU Sörmland Margareta Karlsson, RFSU Sörmland, Lars-Gunnar Karlsson, RFSU Sörmland, Robert Nordborg, RFSU Sörmland

Sammanfattning

Motion om ändring av stadgarna som gäller ordförandekonferensen.

Förklarande text

Bakgrund: Under ordförandekonferensen i Norrköping den 22-23 oktober 2022 så tog ordförandemötet beslut om att se över de styrdokument, stadgar och riktlinjer för Ordförandegruppen, som reglerar hur ordförandekonferensen (med ordförandemötet och ordförandegruppen) ska fungera. En arbetsgrupp tillsattes då stadgarna och praxis inom ordförandekonferensen inte stämde överens. Denna arbetsgrupp har sett över stadgarna för RFSU och ser att en stadgeändring bör vara på sin plats.

I de nuvarande stadgarna så tillåts det enbart att ordförande får delta under ordförandekonferensen och i detta även ordförandemötet. Vilket inte överensstämmer med hur praxis ser ut på ordförandemötena. Då ordförandeuppdraget är ideellt så händer det att personen som sitter som ordförande ej kan vara med under ordförandekonferensen och då har tilldelat uppdraget till en annan styrelseledamot. Denna styrelsemedlem har även då medverkat under själva ordförandemötet och röstat om förslag som lagts fram. Enligt nuvarande stadgar och riktlinjer så är detta egentligen inte möjligt. Vi önskar därmed att stadgarna ändras i linje med den praxis som pågår och har pågått under ordförandekonferensen en längre tid. Specifikt § 10 som rör Ordförandekonferensen.

§ 10 i stadgarna lyder:

§ 10 Ordförandekonferensen

Ordförandekonferensens uppgift är att stötta lokalföreningsordförandena i deras uppdrag och vara diskussionspart för förbundsstyrelsen.

Ordförandekonferensen utgörs av lokalföreningarnas ordförande.

Ordförandekonferensen har förslagsrätt till förbundsstyrelsen.

Beslut om förslag till förbundsstyrelsen och beredning av valberedning fattas med enkel majoritet. Minst hälften av lokalföreningsordförandena ska delta i beslutet.

Med denna motion önskar vi att den ändras till följande formulering:

§ 10 Ordförandekonferensen

Ordförandekonferensens uppgift är att stötta lokalföreningsordförandena i deras uppdrag och vara diskussionspart för förbundsstyrelsen.

Ordförandekonferensen utgörs av lokalföreningarnas ordförande, eller annan av lokalföreningstyrelsen utsedd styrelseledamot som ersättare.

Ordförandekonferensen har förslagsrätt till förbundsstyrelsen.

Beslut om förslag till förbundsstyrelsen och beredning av valberedning fattas med enkel majoritet. Minst hälften av lokalföreningsordförandena, eller dennes ersättare, ska delta i beslutet.

Förslag till beslut

att kongressen bifaller en stadgeändring på § 10 gällande Ordförandekonferensen.

MOTIONSSVAR 8: MOTION ANGÅENDE ÄNDRING AV §10 I STADGARNA, GÄLLANDE ORDFÖRANDEKONFERENSEN

Inledning

Förbundsstyrelsen vill tacka för motionen som lyfter en viktig del av RFSU:s demokratiska struktur och tanke. På RFSU:s kongress i Umeå 2019 reviderades stadgarna för att tydligare lyfta fram ordförandekonferensens roll i RFSU. Utöver att ordförandekonferensen och dess funktion skrevs in i stadgarna gavs även ordförandekonferensen förslagsrätt till förbundsstyrelsen för att öka möjligheten till inflytande och dialog samt uppdraget att föreslå nationell valberedning. Förbundsstyrelsen ser mycket positivt på engagemanget och utvecklingen av ordförandekonferensen sedan dess.

Analys av nuläget

Motionärerna noterar att det i stadgan är uttryckt att: "Ordförandekonferensen utgörs av lokalföreningarnas ordförande". Det skulle därmed, enligt stadgan, innebära att enbart ordföranden från lokalföreningarna kan delta. Precis som motionären beskriver har praxis istället varit att det är två förtroendevalda representanter från lokalföreningarna som har bjudits in till de sammanhang där ordförandekonferensen deltar. Företrädaren för lokalföreningen har kunnat vara en annan förtroendevald från lokalföreningen än ordföranden.

Reglering i stadgan

Stadgan reglerar ordförandekonferensens beslutsmandat som en röst per lokalförening i frågor som gäller förslagsrätt och förslag till valberedning. Det är samma princip som ordförandekonferensen har i sina egna riktlinjer. I stadgan tillskrivs denna röst ordföranden. Stadgan understryker därmed att det är viktigt att det i första hand är ordföranden i lokalföreningen som är representerad i dessa sammanhang. Detta då ordförande har en ledande funktion lokalt men också för att det ska finnas en stark legitimitet för den stadgereglade funktionen som ordförandekonferensen är.

Slutsats och väg framåt

Förbundsstyrelsen ser det som en styrka att två representanter per lokalföreningen bjuds in till de forum där ordförandekonferensen har en roll och håller med om den motivering som motionen lyfter om det praktiska i att kunna ersätta en ordförande i de

fall det behövs. Förbundsstyrelsen vill därför föreslå att den praxis som funnits sedan länge blir formellt fastslagen och ska gälla även framöver samt att stadgan därmed förblir oförändrad.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motionen

Till förmån för förbundsstyrelsens yrkande

att förslaget till stadgeändring istället blir fastslagen praxis som kompletterar §10 i RFSU:s stadgar.

9. ETT INTERKULTURELLT RFSU

Motionär: Marco Vega, RFSU Malmö

Vilka står bakom motionen? Marco Vega

Sammanfattning

RFSU har i snart 100 år värnat om sexuella och reproduktiva rättigheter och möjligheter för människor i Sverige och i världen. Vi är en organisation som ofta ifrågasatt rådande normer som har förtryckt, förminskat och osynliggjort individer och grupper. Vi har tagit på oss rollen att vara kunskapsbärare av sexuella och reproduktiva rättigheter till grupperna som samhällsstrukturerna har marginaliserat såväl som till grupperna som är privilegierade. Ottars första publik med kvinnor i ett fattig Sverige, som behövde kunskap om pessar och kvinnorättigheter finns fortfarande i Sverige. De finns inte på folkparkerna och ser inte ut som de gjorde då och många har inte svenskan som modersmål. Ändå är de varken vår publik eller våra medlemmar. Hur ska vi bli relevanta för de som behöver vår kunskap och vår röst men som inte nyttjar oss? Som inte vet att vi finns för dem?

Förklarande text

Det är dags att anpassa RFSU till ett modernare Sverige. Ett Sverige som aldrig funnits förut. Ett som tillhör en global värld där flera kulturella uttryck finns i individens vardagsliv såsom inom ett lands gränser. Mångfalden av kulturella uttryck syns i språket, i traditioner och överförs många gånger till människor via trender på sociala medier. Men vi ser fortfarande kolonialismens arv göra sig gällande i våra frågor. Inte allra minst efter senaste svenska riksdagsvalet. Vi tror att RFSU kan exemplifiera hur ett multikulturellt samhälle kan arbeta när det handlar om SRHR-frågor. Ett viktigt steg och riktning är ett antirasistiskt ställningstagande och ett kontinuerligt arbete. Detta kan göras och kategoriseras på flera olika sätt. Inom RFSU har vi länge arbetat på ett normkritiskt och intersektionellt sätt när det kommer till sexualitetsfrågor. Dock har vi inte varit lika aktiva och progressiva i att koppla sexualitetsfrågor till kultur och etnicitet. I antirasistiska arbetssätt finns även det frigörande sättet. Det samlar individens egna erfarenheter av rasism i ett samhälle fylld av maktordningar för att ge individen en röst och förstå den internaliserade rasismen som den strukturella rasismen lägger på individer med andra kulturer än det svenska eller med fler kulturer än bara det svenska. Ytterligare fler antirasistiska arbetssätt är det demokratiska, det kunskapsutvecklande och det relationella sättet. För integrera frågor om sexualitet och kultur och även för att fortsätta professionaliseringen som RFSU så lyckat gjort sedan starten, ser vi att ett interkulturellt arbetssätt skulle gynna organisationen i det långa loppet. Det går även hand i hand med arbetet om ett mer inkluderande RFSU i ett globalt svenskt samhälle. Det gör att etnocentrismen som RFSU:s kunskaper förmedlas och har för-

medlats på blir en av flera sätt att förmedla och samtala om sex, sexualitet, relationer, familjebildning, rättigheter och möjligheter. Istället för att vara den enda rådande utgångspunkten. Enligt oss ser vi flera vägar att gå och alternativ att välja mellan för att lyckas med ett interkulturellt RFSU.

Alternativa vägar

En väg kan vara att utgå ifrån strukturen som finns idag med ett förbundskansli och där starta en avdelning som arbetar med interkulturell kompetens kopplat till alla våra frågor. Något som öppnar dörren för ett riktat rekrytering av professionella med både interkulturell kompetens och med upplevda erfarenheter av vad rasism gör med grupper och individer. En annan väg är att starta en dotterförening till RFSU. Som specialiserat arbetar med att utöka verksamheten för att skapa dialog om SRHR-frågor med många av de olika grupper som finns i Sverige idag utifrån de olika kulturernas egna kunskaper, idéer och föreställningar. Denna kunskap om former och metoder kan sedan spridas nationellt och även integreras i RFSU AB:s produktframtagande och kundkommunikation. En tredje väg är att etablera sig fysiskt på geografiska områden där det finns individer och grupper som inte vet att de kan använda RFSU för att driva sina sexualpolitiska frågor högre upp på den lokala politiska agendan.

Syftet med motionen är att pusha fram arbetet som Ottar påbörjade för 100 år sedan.

Ta med oss kunskaperna av lärande resan in i framtiden och börja svara på frågan om hur RFSU ska bli den relevanta aktören gällande SRHR-frågor i det multikulturella Sverige som lever under press av flera rasismers ständiga hot på grupper och individer.

Förslag till beslut

att kongressen ger förbundsstyrelsen i uppdrag att ta fram en riktning och en plan mot ett interkulturellt RFSU under mandatperioden. Denna riktning och plan kan bygga på motionens olika förslag eller vara egna framtagna förslag.

MOTIONSVAR 9: ETT INTERKULTURELLT RFSU

Inledning

Förbundsstyrelsen välkomnar motionen om ett interkulturellt RFSU. Motionen lyfter behov av utveckling inom prioriterade frågor för RFSU. Sextanten stakar ut en riktning där RFSU på många olika sätt ska arbeta tydligare med maktordningar och antirasism, bidra till ett större och bredare ideellt engagemang samt i högre utsträckning utveckla verksamhet för och med marginaliserade grupper.

Så vill motionären utveckla RFSU

Motionären belyser behovet av att RFSU utvecklas i enlighet med hur Sverige ser ut idag, och påminner om det uppdrag som Ottar gav RFSU: att arbeta för en värld där människor är fria att bestämma över sin kropp och sin sexualitet. För att bättre kunna arbeta för den visionen behöver vi göra upp med koloniala arv inom SRHR för att bli bättre rustade i det multikulturella samhälle som Sverige är idag. Dessutom behöver vår verksamhet byggas av fler och bredare erfarenheter än idag och RFSU behöver utvecklas utifrån interkulturella arbetssätt.

Den antirasistiska läranderesan visar behovet av ökade resurser till antirasism inom RFSU

2021 startade ett projekt på förbundskansliet med syfte att planera och genomföra RFSU:s antirasistiska läranderesan. Under 2022 genomförde cirka 175 anställda och förtroendevalda RFSU:s antirasistiska grundutbildning, vilket innebär att vi tillsammans lade motsvarande cirka ett och ett halvt års arbetstid på att förstå rasism samt diskutera och träna oss i antirasism. Grundutbildningen är ett första steg på en lång resa som RFSU har framför sig. Att göra upp med koloniala arv, att arbeta mer interkulturellt eller arbeta mer medvetet utifrån maktordningar tar tid och det är ingenting som vi någonsin kommer att bli färdiga med.

Breddat engagemang och antirasism är viktiga förutsättningar för att förverkliga Sextantens mål

Förbundsstyrelsen har beslutat om tre prioriterade områden för åren 2022-2024. Ökat och breddat engagemang samt antirasism är två av de prioriterade områdena. Anledningen till att dessa definierats som prioriterade är att förbundsstyrelsen ser att vi har mycket jobb att göra inom dessa områden, samtidigt som de är förutsättningar för att förverkliga andra mål i Sextanten. Satsningar inom området görs, och arbetet har fått ökade resurser. I RFSU finns mycket kunskap och nya initiativ inom antirasism, engagemang och interkulturalitet. Vi behöver dock bli bättre på att ta hand om dessa initiativ och kunskaper så att de kan utveckla hela RFSU.

Fortsatta diskussioner om makt, inkludering och normer behövs

Vi behöver diskutera frågor om makt, inkludering och normer inom RFSU, till exempel följande:

- Vad innebär kolonialismens arv för RFSU och våra frågor?
- Vad är etnocentrism inom RFSU och hur kan RFSU:s verksamhet utvecklas utifrån ett interkulturellt perspektiv?
- Hur kan vi utmana vithetsnormen inom RFSU och bli en mer inkluderande organisation där fler vill och kan engagera sig och har inflytande på RFSU:s utveckling?

Det är frågor som vi måste diskutera tillsammans inom RFSU. Förbundsstyrelsens ambition är att existerande satsningar och prioriteringar ska fånga upp, leda och samordna diskussionerna för att utveckla vår verksamhet i Sextantens riktning.

Slutsats och väg framåt

Förbundsstyrelsen ser att motionärens förslag går helt i linje med pågående utveckling och uppskattar att motionären lyfter frågan till kongressen.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motionen besvarad.

10. GENUIN OCH FORMELL FRIVILLIGHET

Motionär: Mikael von Knorring, RFSU Stockholm

Vilka står bakom motionen? Mikael von Knorring

Sammanfattning

Den här motionen föreslår att vi betonar att den frivillighet vi pratar om behöver vara genuin, det vill säga något mer än en formell frivillighet.

Förklarande text

Ordet frivillighet kan förstås på olika sätt, beroende på kontexten. I ett sammanhang kan det markera att någon vill något med hela sin känsla. I ett annat kan det handla om en mer formell frivillighet, att någon har sagt ja helt oberoende av hur processen dit sett ut.

När vi skriver om att relationer och sexualitet måste bygga på frivillighet är det bra om vi drar tydligt åt den första betydelsen av ordet, eftersom vi skriver i ett samhälle med en lång historia av att inte lägga så stor vikt vid vad människor vill och varför.

Sexualitet och relationer är en del av livet där det spelar särskilt stor roll att det vi gör bygger på inre motivation, det vill säga att vi landat i vår egen vilja och gör saker för sin egen skull. Agerar vi istället mer på yttre motivation, som att följa andras förväntningar eller hoppas uppnå något annat med det vi gör, leder det ofta till problem. Det kan låta självklart, men vi i RFSU spelar en viktig roll i att stödja människor i det.

Det finns ingen absolut gräns mellan inre och yttre motivation och det finns situationer där yttre motivation inte är ett problem. Poängen är inte att göra någon skarp filosofisk poäng utan att synliggöra att den frivillighet vi pratar om här är något större än en formalitet. Att vi skriver om ömsesidighet hjälper med det, men det är inte heller ett ord som har en självklar betydelse.

Genom att prata om genuin frivillighet kan vi betona i idéprogrammet att den också behöver ha en emotionell sida. I de flesta andra sammanhang räcker det förstås bra att säga frivillighet och förklara vad vi menar.

Förslag till beslut

att ordet "genuin" läggs in före orden "frivillighet och ömsesidighet."

11. SOCIAL ELLER EKONOMISK PRESS

Motionär: Mikael von Knorring, RFSU Stockholm

Vilka står bakom motionen? Mikael von Knorring

Sammanfattning

Den här motionen föreslår en ny mening som betonar att den frihet att välja vi pratar om också handlar om frihet från social eller ekonomisk press.

Förklarande text

Stycket om frivillighet och ömsesidighet skulle kunna vara tydligare i vad det är vi tar avstamp emot, vad det är vi människor behöver vara fria från. Vi spelar en viktig roll i att bemöta en gammal syn på samtycke, som begränsade problemen till att handla om direkt fysiskt tvång, och också uppmärksamma andra former av press.

Det kan handla om social press, som tjatsex eller normer som att "i ett förhållande måste man ställa upp". Det kan också handla om ekonomisk press, som att exploatera någons utsatta ställning för att försöka köpa sex eller ett ekonomiskt beroende av en relation. Pressen kan vara något en person aktivt och medvetet utsätter en annan för, men det kan också handla om press som uppstår mer oavsiktligt i ett samhälle präglad av fattigdom eller patriarkala normer.

För att friheten att välja ska vara på riktigt, behöver de valmöjligheter vi har vara goda. Ett samhälle där jag är formellt fri att välja relationer, men kommer mötas med skam eller fattigdom om jag väljer det jag helst vill, är inte ett särskilt fritt samhälle.

En skrivning om ekonomisk press är också en markering att RFSU delar en av de grundläggande värderingarna bakom sexköpslagen: att det är fel att sätta press på någon som är i en utsatt position att ha sex den personen inte vill ha för sin egen skull.

Det finns fler perspektiv på den frågan som förbundsstyrelsen kommer behöva väga in i ett ställningstagande, t ex hur lagen fungerar i praktiken och att de situationer där sex mot ersättning förekommer kan se väldigt olika ut. Poängen här är att det i allt det komplexa finns saker som är enkla: det är ett problem om människor upplever sig socialt eller ekonomiskt pressade att ha sex.

Förslag till beslut

att meningen "Det är beslut var och en behöver kunna fatta utifrån sin egen vilja, utan att utsättas för social eller ekonomisk press." läggs till efter den mening som slutar med "...frivillighet och ömsesidighet."

12. UTVECKLA SAMTYCKESKULTUR

Motionär: Mikael von Knorring, RFSU Stockholm

Vilka står bakom motionen? Mikael von Knorring

Sammanfattning

Den här motionen föreslår en ny mening som tar upp RFSU:s roll i att utveckla en starkare samtyckeskultur kring både sex och relationer.

Förklarande text

RFSU har spelat en viktig roll i att sätta diskussionen om samtycke i ett bredare sammanhang, med nyckelord som ömsesidighet, samspel och bra-känsla. Ett begrepp vi skulle kunna använda mer i det arbetet är samtyckeskultur.

Att prata om samtyckeskultur är ett bra sätt att ta avstamp i det etablerade, juridiska begreppet samtycke och visa att det bara är början på något stort och komplext, där svaren inte alltid är enkla. Vi behöver tillsammans hitta former för bra samtycke, som ökar chansen att det vi gör blir så bra det kan bli.

Ordet kultur visar det större perspektivet: att det handlar om mönster som formas i större sociala kretsar än bara en relation. Vi växer upp med det, vi diskuterar det med vänner, vi ser det i filmer, vi märker att det förändras allt eftersom åren går. När vi går in i en ny relation har vi redan en viss samtyckeskultur med oss.

Begreppet samtyckeskultur hjälper oss att synliggöra en del av det vi gör i RFSU. Vi arbetar sedan länge mycket aktivt med att utvecklar den samtyckeskultur som finns, i allt från filmer vi tar fram till ord vi hittar på:

- När vi synliggör hur sex kan se ut på vitt skilda sätt, förändrar vi förväntningar.
- När vi pratar om buffésex föreslår vi bättre manus, som aktivt öppnar för nya möjligheter.
- När vi pratar om hur vi kan läsa av andra, odlar vi nya normer för hur samspelet i sex ska se ut.
- När vi tar upp knepigheter i gamla romantiska föreställningar, som idén om att äga varandra, förändrar vi vad det kan betyda att vara ihop med någon.

Det vi gör är större än att ge enskilda personer råd. Vi förändrar kulturen kring sex och relationer. Vi utvecklar samtyckeskultur.

Det finns en särskild poäng med att knyta begreppet samtyckeskultur också till relationer. Vi lever fortfarande med en kultur kring relationer som har en ganska svag samtyckeskultur. Vi har tagit stora steg framåt med t ex normaliseringen av skilsmässor eller relationer innan äktenskapet, men många starka normer kring hur relationer "ska vara" lever kvar. Begreppet relationsrulltrappan, från engelskans relationship escalator, fångar många av dem.

Vi behöver fortsätta skiftet mot relationer som är grundade i människors medvetna, genomtänkta vilja. Precis som i sex handlar inte ett bra samtycke om att säga ja eller nej till en givet manus, utan om att hitta sina överlappande viljor och tillsammans designa ett bra sätt att vara med varandra.

Förslag till beslut

att meningen "Vi vill vara en del av att utveckla en starkare samtyckeskultur kring både sex och relationer." läggs till sist i det stycke som slutar med "...frivillighet och ömsesidighet."

13. ARBETSMILJÖ

Motionär: Mikael von Knorring, RFSU Stockholm

Vilka står bakom motionen? Mikael von Knorring

Sammanfattning

Den här motionen föreslår en ny mening som tar upp arbetsmiljö som ett relevant perspektiv i skyddet av sexuella och reproduktiva rättigheter.

Förklarande text

Arbetsmiljöperspektivet är en bra ingång för att analysera flera frågor om friheten att bestämma över sin kropp, identitet och sexualitet. Var går gränserna för vad man behöver acceptera som en konsekvens av att ha valt ett visst jobb?

Om vi utgår från de krav arbetsmiljölagen ställer på alla arbetsplatser blir det enklare att sortera ut en del av den problematik som diskuterats för personliga assistenter, skådespelare och andra som kan behöva hantera någon form av sexuella situationer. Då blir det tydligt att lösningarna behöver handla om att anpassa hur arbetet utförs, inte att ställa lägre krav kring just sexualitet.

Att ett arbete handlar om sexualitet har ibland fungerat som ursäkt för att sätta arbetsmiljön på undantag, som vi såg i de nyligen uppmärksammade fallen där två klubbar förlagt arbete nattetid på ett olagligt sätt. Alla människors rätt till en god arbetsmiljö är också ett relevant perspektiv i en del av frågorna kring sex mot ersättning, till exempel i en diskussion om gränsdragningarna för vad som ska falla in under den lagen och inte.

Det är viktigt att RFSU står för ett arbetsliv med ett starkt juridiskt skydd som omfattar alla. Därför vore det bra om idéprogrammet kunde nämna arbetsmiljön som ett av de perspektiv vi utgår från.

Den naturliga platsen för det är efter den mening som lyder "RFSU menar att makthavare och beslutsfattare ska ta ansvar för att människors sexuella och reproduktiva rättigheter skyddas, respekteras och tillgodoses." Det skulle bli konstigt att skjuta in text som bara handlar om arbetsmiljön där, så förslaget på ny mening tar upp arbetsmiljön som ett av flera områden där det ansvaret är viktigt.

Förslag till beslut

att följande mening skrivs in efter meningen "RFSU menar att makthavare...": "Det handlar allt från uppväxten till ålderdomen, från hemmet till arbetsmiljön."

MOTIONSSVAR 10, 11, 12 & 13:

MOTIONER SOM HANDLAR OM IDÉPROGRAMMET

Inledning

Förbundsstyrelsen vill tacka motionärerna för fyra motioner som lyfter viktiga frågor i relation till förslaget till ett nytt idéprogram för RFSU och även ger konkreta förslag på tillägg. Motionerna kommer att behandlas i ett och samma motionssvar då vissa av frågorna i de olika motionerna tangerar varandra. I motionssvaret ges först en bakgrund till förslaget på nytt idéprogram och därefter diskuteras de fyra motionerna var för sig.

Bakgrund – om förslaget på nytt idéprogram

Kompassen – som RFSU:s nya idéprogram föreslås heta – ska enligt beslut från kongressen beskriva RFSU:s värderingar och samhällsanalys på en övergripande nivå. Ambitionen med Kompassen är att det ska vara en kortfattad och lättillgänglig text som är hållbar över tid. En konsekvens av detta är att vi i förslaget valt att inte uttala specifika maktordningar eller situationer i texten, då en sådan uppräkningslistning lätt gör att det blir maktordningar som saknas. Det gör också att texten snabbare riskerar att bli inaktuell. Istället uttrycker Kompassen (precis som Sextanten) att RFSU arbetar för att visionen ska bli verklig för alla, oavsett makt och resurser. Genomgripande i förslaget är konstaterandet att normer och maktstrukturer skapar hinder för människors frihet och möjlighet att bestämma över sin kropp och sin sexualitet, och att RFSU:s uppdrag är att minska dessa hinder – oavsett vad som orsakar dem.

Kompassen är alltså formulerad på en mer övergripande nivå jämfört med tidigare idéprogram. De olika delarna i Kompassen behöver förstås och läsas som en helhet och går inte att separera från varandra. Det innebär att de resonemang om till exempel rättvisa och maktstrukturer som finns i en del av Kompassen också påverkar resonemangen om sexualitet och frihet i en annan del av Kompassen.

Det finns många frågor som behandlas i nuvarande idéprogram, som inte ryms i Kompassen. För att tydliggöra vad RFSU tycker om enskilda sakfrågor kommer det därför att tas fram positioner/ställningstaganden, vilket också beskrivs i propositionen.

DISKUSSION AV MOTIONERNA

10. Genuin och formell frivillighet

Motionen behandlar en central fråga för RFSU, nämligen hur man ska förstå frivillighet och hur människors fria val påverkas av normer och förväntningar. Motionärerna lyfter att frivillighet inte bara är ett formellt medgivande utan även har en emotionell sida. Motionärerna menar att RFSU i idéprogrammet därför borde lägga till att frivilligheten behöver vara genuin. Motionärerna argumenterar för att sexualitet och relationer är en del av livet där den inre motivationen är särskilt viktig, och att människor behöver ha landat i sin egen vilja och göra saker för sin egen skull.

Förbundsstyrelsen håller med motionären om att frivillighet kopplat till sexualitet och relationer inte bara ska vara ett formellt medgivande. Vi ser dock att detta redan finns med i förslaget, dels genom skrivningarna om ömsesidighet men även exempelvis under rubriken Lusten i centrum där följande mening finns med: *“RFSU menar att det är alla människors rätt att kunna utforska och njuta av sin sexualitet, på sina egna villkor och genom hela livet.”*

Ambitionen med det nya idéprogrammet är att det ska ge en tydlig vägledning och vara hållbart över tid. Förbundsstyrelsen vill därför undvika att föra in nya begrepp, som genuin frivillighet som föreslås i motionen, som inte är definierade och där det saknas en gemensam bild av vad de innebär. Däremot ser förbundsstyrelsen att de frågor som lyfts i motionen är viktiga och föreslår därför ett tillägg i Kompassen som även svarar upp mot de frågor som lyfts i motion 11, Social eller ekonomisk press (se nedan).

11. Social eller ekonomisk press

Även denna motion handlar om relationen mellan frihet och strukturella faktorer som påverkar individens fria val. Motionen lyfter hur social och ekonomisk press begränsar människors frihet och valmöjligheter kopplat till sexualitet och relationer. Motionärerna föreslår att detta ska tydliggöras i idéprogrammet genom att lägga till en skrivning om social och ekonomisk press.

Genomgående i Kompassen är att RFSU erkänner att maktstrukturer inte bara påverkar människors formella rättigheter utan även vår frihet och möjlighet att välja. Vi håller med motionärerna om att människors faktiska möjlighet att vara fria att bestämma över sin kropp, sexualitet och relationer påverkas av ekonomiska och andra maktstrukturer. Detta berörs på flera ställen i förslaget. Till exempel lyfts under avsnittet *“Sexuell och reproduktiv rättvisa för alla”* bristande resurser som något som påverkar tillgång till SRHR.

Förbundsstyrelsen ser dock att snarare än att lyfta in specifika skrivningar kring social och ekonomisk press, kan det i Kompassen tydliggöras att normer och maktstrukturer påverkar människors frihet att välja. Detta för att undvika att hamna i en uppräkningslista av maktstrukturer som då också kommer göra att vissa delar saknas.

Förbundsstyrelsen föreslår därför att, för att förtydliga det motionären efterfrågar in både motion 10 och 11 – att normer, förväntningar och strukturer påverkar vår frihet att välja – görs följande tillägg (se understruken text) i andra stycket i avsnittet "Sexuell och reproduktiv rättvisa för alla":

"Maktstrukturer skär igenom våra samhällen och samverkar och förstärker varandra. De påverkar människors frihet att själva bestämma över sin kropp, sin sexualitet och sina relationer. Därför behövs en förståelse av makt som tar hänsyn till flera dimensioner samtidigt. RFSU vill uppmärksamma hur makt fördelas både mellan och inom grupper av människor."

12. Utveckla samtyckeskultur

Motionen diskuterar hur samtycke är något som bör genomsyra kulturen kring sex och relationer och inte kan isoleras till enskilda sexuella situationer, och föreslår därför att en skrivning om samtyckeskultur bör inkluderas i Kompassen.

I Kompassen används begreppen ömsesidighet och frivillighet som inkluderar samtycke, men är bredare och även betonar vikten av kommunikation och inlyssnande i sexuella situationer. Ömsesidighet är också ett begrepp som har en stark förankring i RFSU. Hur vi ser på dessa begrepp beskrivs i bakgrundstexten i propositionen under rubrik 3.2.4 *Lusten i centrum*.

Förbundsstyrelsen håller med motionärerna om att det är viktigt att arbeta för att ömsesidighet inte bara ska vara knutet till sexuella situationer utan att vi behöver arbeta för att det ska genomsyra relationer och hur vi är med varandra. Vi ser dock att detta redan finns i förslaget exempelvis på följande ställen: Under rubriken Fria att bestämma över kropp, identitet och sexualitet, andra stycket, kopplat till vår vision: "Det inkluderar rätten att identifiera sig själv och att själv välja sina relationer" och fjärde stycket: "Alla relationer och all sexualitet som delas med andra måste bygga på frivillighet och ömsesidighet."

Att vi har valt att använda "frivillighet" och "ömsesidighet" i Kompassen, betyder inte att samtycke och samtyckeskultur är begrepp som RFSU inte ska använda sig av. Tvärtom kan detta vara viktiga begrepp i många sammanhang. Vi ser inte någon motsättning mellan ömsesidighet och samtycke, men uppfattar ömsesidighet som bredare. Att välja detta begrepp ligger därför i linje med den övergripande ambitionen att använda breda begrepp som också är hållbara över tid. Förbundsstyrelsens förslag är därför att inte lyfta in begreppet samtyckeskultur i Kompassen.

13. Arbetsmiljö

Motionen lyfter att människors rätt till en god arbetsmiljö är ett relevant perspektiv i en del av frågorna kring sex mot ersättning, men även i andra frågor som till exempel vad personliga assistenter ska kunna utföra för typ av arbete.

Förbundsstyrelsen ser att motionen lyfter ett viktigt perspektiv när vi ställs inför komplexa frågor och håller med om att människors rätt till en god arbetsmiljö är ett av många viktiga perspektiv. I Kompassen har vi dock strävat efter att hålla texten på en övergripande och universell nivå. Att lyfta in arbetsmiljö kan ge just detta perspektiv en särställning. Förbundsstyrelsen ser dock att de resonemang som motionären lyfter kan vara relevanta i det fortsatta arbetet med att ta fram positioner/ställningstaganden, som en del av implementeringen av idéprogrammet. Förbundsstyrelsens förslag är därför att inte lyfta in skrivningar om arbetsmiljö i Kompassen.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motionerna 10, 11 och 12 besvarade, samt

att avslå motion 13, samt

att lägga till följande mening i förslaget till nytt idéprogram:

Maktstrukturer skär igenom våra samhällen och samverkar och förstärker varandra. De påverkar människors frihet att själva bestämma över sin kropp, sin sexualitet och sina relationer. Därför behövs en förståelse av makt som tar hänsyn till flera dimensioner samtidigt. RFSU vill uppmärksamma hur makt fördelas både mellan och inom grupper av människor.